

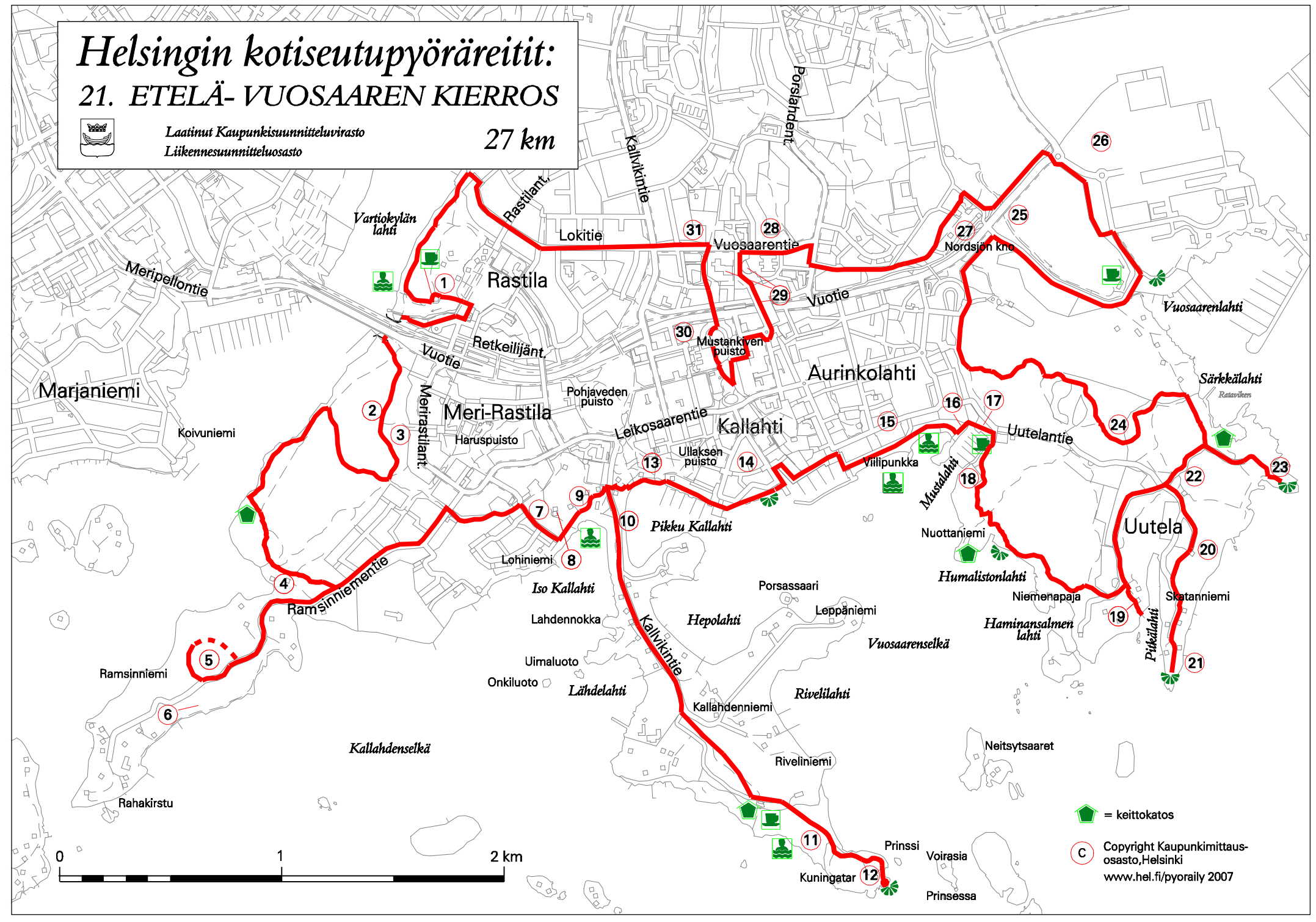
Helsingin kotiseutupyöräreitit:

21. ETELÄ-VUOSAAREN KIERROS

Laatinut Kaupunkisuunnitteluvirasto
Liikennesuunnitteluosasto

27 km

= keittokatos

Copyright Kaupunkimittausosasto, Helsinki
www.hel.fi/pyoraily 2007

Viikingit tekivät rauta-ajalla, noin vv. 800-1050, monia retkiä Suomeen. Tuohon aikaan Vuosaari oli nimensä mukaisesti kapean salmen erottama saari, joka antoi suojan merenkäyntiä vastaan. Salmi umpeutui maankohoamisen myötä 1600-luvulle mennessä. 1800-luvun loppupuolella Vuosaaren eteläisille rannoille alkoi syntyä kesähuvila-asutusta. Liikenne Helsinkiin hoitui kesäisin vesitse aina 1940-luvulle asti. Helsingin kaupunki osti 1950-luvulla silloiselta Helsingin maalaiskunnalta Rastilan ja Uutelan maat ulkoilualueiksi. 1960-luvun suuren muuttoliikkeen myötä Vuosaareen alettiin rakentaa kerrostaloja. Vuosaari liitettiin Helsinkiin 1966.

- (1) 1500-luvun veroluetteloiden mukaan yksi Norsön (1700-luvulla alettiin käyttää muotoa *Nordsjö*) kylistä oli *Rastbøle*, suomeksi myöhemmin **Rastila**. Vuosaari oli tuolloinkin vielä saari. Rastilan kartanon päärakennus, joka toimii nykyään ravintolana, rakennettiin 1800-luvun alussa, torni myöhemmin. Sata vuotta myöhemmin rakennus peruskorjattiin ja sen ulkoasua muutettiin hieman. Rastilan rannalla toimi 1500- ja 1600-luvuilla kuninkaallinen laivatelakka. Vartiokylänlahden ylittävä **Vuosaaren silta** valmistui 1965 Vuosaari-säätiön rakennuttamana. Säätiö rakennutti, Asuntosäästäjät ry:n työtä jatkaen, 1960-luvulla pääosan Keski-Vuosaaren kerrostaloista. Leirintäalue siirrettiin Laajasalosta tänne 1970-luvun alussa. Metroliikenne Vuosaareen alkoi 1998.
- (2) **Rastilannmäen** päällä, 30 m merenpinnan yläpuolella, oleva **“pirunpelto”** eli kiviröykkiö on syntynyt Litorinamerivaiheen aikana noin 7000 vuotta sitten.
- (3) **Meri-Rastilan** kerrostaloalue on noussut 1990-luvun alkupuolella. Se on uuden Vuosaaren ensimmäinen alue.
- (4) **Ramsinkannaksen** huvilaryhmä 1920-luvulta näkyy parhaiten mäen päältä Ramsinniemen puolelta.
- (5) **Ramsinniemen lehto** on rauhoitettu luonnonsuojelualue. *Alueella ei saa kerätä kasveja*. Kalkkipitoisen maan ansiosta solakat saarnet lehdon itäosassa ulottavat latvansa lähes 30 metrin korkeuteen, ja suurimmat rauduskoivut ja kuuset ylittävät tuon rajan. Matalampi kasvisto on rehevää ja monilajista. Ramsinniemessä on jossakin kohtaa ollut 1600-luvulla **kuninkaallinen laivatelakka**.
- (6) **Merihiekka** on alunperin **Villa Procopé**, kesähuvila 1910 luvulta. Nykyään se on seurakunnan leirikeskus.
- (7) **Kallvikin lahden huvila-alue** käsittää kesähuvila-asutusta 1900-luvun alulta, haja-asutusta 1940-luvulta ja kalastaja-asutusta 1800-luvulta.
- (8) **Sjökullan kalastajämökit** Purjekankaantiellä ovat 1800-luvulta.
- (9) **Villa Tallmo** Kallahden kainalon uimarannan äärellä on kesähuvila 1910-luvulta, samoin läheinen hirsihuvila.
- (10) Aikoinaan tärkeä Vuosaaren työllistäjä oli Saseka Oy, joka alkoi 1930-luvulla ottaa soraa ja hiekkaa Kallvikin lahdesta, jonka pohjukan se omisti. Sen myöhemmän omistajan Lohja Oy:n anoma alueen rauhoitus luonnonsuojelualueeksi toteutui 1973. **Kallahdenharjun luonnonsuojelualueella (LS) liikkuminen polkujen ja teiden ulkopuolella on kielletty**. Kallahdenharju on muodostunut veteen Itämeren Baltian jääjärvi -vaiheessa, noin 10000 vuotta sitten. Ranta-alue laajenee maankohoamisen myötä edelleen. Tämä on yksi Helsingin natura-alueista.
- (11) Myös **Kallahdenharjun rantaniitty (LS)** syntyi maankohoamisen myötä 100 - 200 vuotta sitten. Ethän liiku polkujen ulkopuolella!
- (12) Aivan niemen kaakkoiskärjessä on **Kuningatar-huvila**, joka on valmistunut 1885. Kärjestä avautuu hieno merinäkymä. Pihaa lukuun ottamatta alue on yleinen.
- (13) **Ullaksen puisto** on saanut nimensä punaisesta **Villa Ullaksesta**. Talo on rakennettu 1800-luvun puolivälissä ja toimii nykyisin kahvilana, jota hoitavat nuoret työllistetyt. Puisto on kunnostettu 1990-luvulla.
- (14) **Kallahden alue** on rakennettu 1990-luvun puolivälissä.
- (15) **Aurinkolahden** kerrostaloalueella on jäljellä muutamia vanhoja 1900-1920-luvulta olevia huviloita. Sen rantaa, **Aurinkorantaa**, on kutsuttu ”pikku Rivieraksi”.
- (16) **Vuosaaren kanava** monine siltoineen valmistui 2006.
- (17) Mustalahden **kalkki- ja tiiliuunijäännökset** lienevät liittyneet Suomenlinnan rakentamiseen 1700-1800 luvulla.
- (18) **Mustalahden** uimarannan luota lähtee Uutelan kiertävä **luontopolku** (4 km; valkovihreät tunnuksat), *jota pitkin voi pyöräillä jalankulkijoita kunnioittaen*. Rantakalliot ja kivet ovat yli 10 000 v. sitten sulaneen mannerjään muovaamia.
- (19) **Villa Karstenin** suunnitteli 1900-luvun alkuvuosina arkkitehtitroukka Geselius-Lindgren-Saarinen. Rakennukseen kuuluu myös puutarhasommitelma. Nykyään se on vuokrattu yksityiselle yrittäjälle. Rannan yleiselle uimapaikalle johtaa polku ennen huvilaa.
- (20) S.A. Lindqvistin suunnittelema **Villa Meriharju** valmistui 1910. Se on nyt Nuorisosaainkeskuksen kurssikäytössä.
- (21) **Skatanniemen** kärjessä on hienojen merinäköalojen lisäksi meririntaman uloimman linjan yhden tykkipatterin jäännökset. Niemen kärki on kaupungin maata.
- (22) **Skatan tilan** rakennukset ovat 1800-luvulta, jolloin se kuului Nordsjön kartanoon. Tila on ollut jo 1600-luvulla. Nyt se on perinnetila itäsuomalaisine karjoiineen.
- (23) **Särkkäniemen LS** käsittää merenrantaniittyjä ja laguunilahtia, jotka ovat hiekkasärkän sulkemia merenlahtia. Täällä on monipuolinen sudenkorentolajisto.
- (24) **Rudträsk** on laskettu ja soistunut lampi. Läheisen suon laidalla on neivaimarteen ainoa kasvupaikka Helsingissä.
- (25) V. 2001 valmistunut **golfkenttä** on tehty entisen maankaa-topaikan päälle sitä muotoilemalla.
- (26) V. 2008 valmistuvasta **Vuosaaren satamasta** tulee kuin uusi kaupunginosa monenlaisine toimintoineen.
- (27) **Nordsjön kartanon** päärakennus on 1800-luvun alusta. Nykyisen ulkoasunsa se sai W. Aspelinin suunnittelemassa laajennuksessa. Pihapiirissä on ilmeisesti Vuosaaren vanhin säilynyt kivitalo 1800-luvun puolivälissä, jolloin se toimi tilanhoitajan asuntona. Viljamakasiini on 1890-luvulta. Nykyään kartanoa vuokraa Diakonissalaitos, jolla on siellä monikulttuurinen perhekeskus. Kartanon pohjoispuolelle tulee Vuosaaren uusi urheilupuisto.
- (28) Keski-Vuosaareissa **Kallvikintien** ja **Porslahdentien** välinen alue rakennettiin suurelta osin ”hartiapankkirakentamisenä”, ts. tulevat asukkaat osallistuivat itse rakennustöihin asuntojen hintojen alentamiseksi.
- (29) Vuosaaren metroasemaan liittyvä **Columbus**-kauppakeskus valmistui v. 1996 pari vuotta ennen metroliikennettä. **Vuosaaren urheilutalo** (aseman pohjoispuolella) valmistui 1980 ja mm. kirjaston sisältävä Vuotalo 2001
- (30) **Anu Kiiskisen** maisemateos **Elo** (2000).
- (31) 1960-luvun **terassitalo** on Touko Nerosen suunnittelema.